

EESTI FOLKLOORINÕUKOGU TEGEVUSED 2021

2021. a. tegi taas keeruliseks koroonast tingitud muutused ja samuti ka töötajate vahetused. Kuna “Hakkame santima!” nõuab väga palju aega ja mahtu, siis otsustasime sel aastal võtta finantsrisiki ja kaasata ka poole kohaga projektijuht, kes tegeleb ainult santimisega. Vivian Siirman pidi seoses teiste töökohustustega projektijuhi kohast loobuma ja projekti võttis üle Kristi Ardel, kes tegi suurepäraselt tööd. Ljudmila Yamurzina lõpetasime lepingu mais ja teda tuli asendada Darja Volkova, kes pidi terviseprobleemide tõttu septembris tööst loobuma. Vähemusrahvuste tegevused viisime lõpuni ülejäänud töötajatega.

Folkloorinõukogu töötajad 2021:

- toimetaja (0,25) - Laura Liinat
- vähemusrahvuste töörühma juht (0,5) - Ljudmila Yamurzina (jaanuar-mai)
- vähemusrahvuste töörühma juht (0,5) - Darja Volkova (mai-september)
- “Hakkame santima!” projektijuht (0,5) - Vivian Siirman (veebruar-juuni)
- “Hakkame santima!” projektijuht (0,5) - Kristi Ardel (juuli-jaanuar 2022)
- teabe- ja projektijuht (1,0) - Kristi Pumbo
- tegevjuht (1,0) - Monika Tomingas

Folkloorinõukogu juurde loodud töörühmad jätkavad tegevust:

1. CIOFF Eesti noortekoda;
 2. Rahvakandle töörühm – juhib Tuule Kann;
 3. Eesti pulmapärimuse töörühm – juhib Liis Burk;
 1. Vähemusrahvuste töörühm;
 1. Välissuhete töörühm – juhib Monika Tomingas.
- Torupilli töörühm - juhib Lauri Õunapuu (loodud 2021.a lõpus).

SUUREMAD SÜNDMUSED

1. Päritud väärtuste ööpäev

2021. aasta Päritud Väärtuste Ööpäev toimus Sõrves. Programm sündis koostöös Eesti Folkloorinõukogu Saaremaa folkloorikuraatoritega – Krista Lemberi, Mari Lepiku ja Helje Raaperiga.

Põhitegevused toimusid Sõrves, Torgu seltsimajas, lisaks Nasval ja Mustjalas.

- Jaan Õispuu tutvustas saarlaste murrakut ja selle eripärasid läbi aja.

- Mareli Rannap tutvustas Saaremaa erinevaid rahvarõivaid.

- Mari Lepik tegi ettekande "Edukas reanimatsioon ning kultuurikooljad kogukonnas, Sõrve pärimuskultuuri ärastustöö näitel". Ta rääkis Sõrvemaa Pärimuse Seltsi viimase kümne aasta tegemistest Sõrvemaal - mis on seni tehtud, õnnestumistest ning ebaõnnestumistest ning sellest missuguseid mõjusid seltsi tegevus seelses kogukonnas on avaldanud.

- Merit Karise tutvustas Saaremaa sokujooksmise kombestikku, mis on ka kantud Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse.

- Folkloorirühm Ammukeri eestvedamisel õppisime valmistama Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse kuuluvaid Saaremaised toite - paldid, pannileivad ja limbusupp. Samuti tutvustasid ja esitasid nad meile õhtul Sõrve laule, tantse ja mängu.

- Pille Venda on malide meister Mustjalas, kes rääkis malide valmistamise traditsioonist ning näitas kuidas mailisid valmistatakse.

- Helje Raaper koosfolkloorirühmaga Sõluk tutvustasid Mustjala lugusid, tantse ja laule, ning saime ka ise kaasa lüüa.

2. "Hakkame santima!"

"Hakkame santima!" aktsioon toimus sel aastal edukalt. Kindlasti piiras seda olukord riigis, mille tõttu toimus vähem koolitusi kui planeeritud, samuti asendasime planeeritud kontsert-lavastuse lühifilmiga.

Aktsioon - üle Eesti toimus siiski kadripidusid, meie korraldatud koolitusi, kuid ka kohapealseid meisterdamisi. Kutsusime inimesi katri jooksmata turvaliselt, lisaks kadrimaskile ka meditsiinilist maski ette panema. Lisaks tõime esile ka tegevusi, mida oma perega koos tubaselt teha.

Koostöös maakondlike kuraatoritega jõudis info kadri(lau)päeva tegevuste kohta üle Eesti.

Lisaks on ka rõõm, et nii paljud inimesed käisid olenemata oludest siiski marti ja katri jooksmas.

Marti käis meie rahvaloenduse andmetel jooksmas 1021 inimest. Katri käis meie rahvaloenduse andmetel jooksmas 2347 inimest. Rohkem rahvaloenduse infot leiab siit: <https://bit.ly/3JiSPwP>.

Esmakordselt avaldasime aktsiooni raames ka kolm toiduvideot, mis õpetasid kolme mardi- ja kadripäevaks sobilikku ja eripärast toitu valmistama: kadripäeva hernepuder, hapukoorekook ja maius. Videod valmistas Maarja Aigro, tundud kui ka toidublogija Maria Aleksandrova (<https://kyllusesarv.wordpress.com>). Videod leab Youtube'ist: <https://www.youtube.com/channel/UC4GoXEHHV5rvq9LunESUvEQ>.

Lisaks käisid meil ka VIP-santidena Tallinnas ringi EFN Noortekoja liikmed, kes tervitasid kadripäeva puhul presidenti, Riigikogu, Tallinna linnapead, Kesklinna vanemat ja Kultuuriministeeriumit. Meie Noortekoja VIP-santimise muljetest saab lugeda siit: <https://bit.ly/3JiSPwP>.

Koolitused - 11 toidukoolitust, 5 kadri kombestiku koolitust ja üks teatrikoolitus. Inimesi osales toidukoolitustel 96, kombestiku koolitustel 45 ja teatrikoolitustel 10. Tagasiside koolitustele oli igati positiivne, kiideti nii kombestikus koolitajaid (Terje Puistaja, Kristi Pumbo ja Einike Sooväli) kui ka toidukoolitajat Inga Paenurme, samuti teatrikoolitajaid (Kristi Pumbo ja Lennart Peep). Esmakordselt toimusid Ida-Virumaal ka kaks koolitust vene keeles.

Lühifilm/videolavastus - lühifilm põhines planeeritud lavastuse käsikirjal. Pealkirjaks Igavikuilma ilmutused, mis põhines Virumaa pärimusel. Lavastas Tiina Rumm, dramaturg ja kunstnik oli Kristen Suokass. Lavastuses osales Virumaa tantsuansambel Tarvanpää, Narva Folklooriansambel Suprjadki, Kreeka ansambel Pysos ja lisaks Virumaa lauljad-näitlejad, kes tutvustasid lisaks ka Virumaa kadrikombestikku. Kuigi lavastuse lühifilmiks ümber tegemine nõudis palju lisatöötunde ja lisakulusid, on meil hea meel, et lühifilm valmis ja see tuvustab nii Eesti kombestikku, Virumaa eripära kui ka teiste rahvaste maskitraditsioone. Lühifilmi saab järele vaadata siit: <https://youtu.be/iDYnLLLdTFI>.

Videolavastust on 30.01 seisuga vaadatud 355 korda.

Väliskülastajatest olid planeeritud Eestit külastama lisaks kreeklastele ka lätlased ja iirlased. Kuna Läti oli koroonapiirangute tõttu suletud ja Põhja-Iirimaalt tulijad oleksid tagasiminnes pidanud karantiinis olema, siis naid jäid tulemata. Samuti jätsime oma lavastuse ka riikliku soovitusel tõttu ära. Kuna kreeklased olid juba lennupiletid ära ostnud ja nad ei saanud neid enam tühistada, siis võõrustasime neid. Nad viibisid Eestis kuus päeva, mille jooksul filmisime neid Eesti

Vabaõhumuuseumis, nad andsid kolm töötuba (Tallinna Ülikooli koreograafia õppekavale, Tantsuansambel Leesikatele ja Tartus Folklooriklubi Maatasale ja Triskelele), käisid koos Leesikatega katri jooksmas ning külastasid EVMi ja ERMi.

Koostöö partneritega sujus hästi ja kindlasti jätkame seda la järgmistel aastatel. Meie partnerid olid: Coop, Uuskasutuskeskus, Korterühistute Liit, Eesti Vabaõhumuuseum jt. Kõik toetajad ja koostööpartnerid: <https://hakkamesantima.ee/toetajad/>

3. Vanalinna Päevade Eesti Folkloorinõukogu pärimusküla

Vanalinna Päevade Eesti Folkloorinõukogu pärimuskülas oli kolm päeva fookuses rahvakultuur - autentne ja seatud folkloor. Kolme päeva jooksul oli meil Tornide väljakul pärimusküla, kus oli võimalik tutvuda erinevate käsitöömeistrite loominguga, lisas toimus pärimustantsude ja laulumängude õpituba, pärimushommik, folkloorikontserdid, tantsuklubid ja palju muud.

Kolme päeva jooksul külastas ala umbes 1500 inimest.

Algne plaan oli teha eraldi ka Väike-Baltica päev, mis on ühepäevane tihe osalusfestival, kuid kuna riikliku olukorra tõttu nihutati Vanalinna Päevade toimumisaega juunist augustisse, siis pidime programmi muutma, kuna paljudele osalejatele muudetud aeg ei sobinud. Oluline oli meie jaoks siiski hoida programmi mitmekülgse, pärimuslähedasena ja saime tõsta ka pärimuskülaga erinevate meistrite tegemisi esile. Rõõm, et meiega sai ka augustis liituda Folkloorirühm Dolija Leedust.

4. Veebikonverents "Baltica Foorum"

Kuna Leedu otsustas 2021.a Pärimuspidu Baltica festivali ära jätta, korraldasime kolme riigi koostöös selle asemel esmakordselt Baltica Foorumi, mille peateemaks on rituaalid. Toimumisaeg oli 20.-22.09, kuna 22.09 tähistatakse ka Balti ühtsuse päeva ja pööripäeva. Foorum pakkus võimaluse Balti riikide koostöö arenguks - ettekanded on erinevatest aspektidest ning võimalus oli tutvuda nii teiste riikide populaarteaduslike etnogeneesi teemaliste ettekannetega, parimate praktikatega, laulu-, tantsu- ja pillimuusika traditsioonide ja eripäradega. Lisaks ettekannetele toimusid esmaspäeva õhtul folkloorikontsert, kus Tantsuansambel Leesikad tutvustasid Pakri pärimust, teisipäeval pulmafilmide õhtu, kus Ingrid Rüütel näitas oma Kihnu pulma videot ja kommenteeris seda ja kolmapäeval Vaba Laval ühistantsimine "Kogu "Baltica" tantsib".

Täpsemat programmi ja kõiki ettekandeid saab järele vaadata eesti keelse sünkroontõlkega siit:
<https://folkloorinoukogu.ee/baltica-foorum/>

5. Üldkoosolek

Eesti Folkloorinõukogu üldkoosolek toimus 2021. aastal 27. märtsil virtuaalselt.

Tegime kokkuvõtteid möödunud aastast ja rääkisime 2021.a plaanidest.

TUNNUSTAMINE

- Jätkasime vabatahtliku folkloorikuraatori tunnustusstipendiumi väljaandmist (Kultuurkapitali toetusel) - preemia pälvis Tartumaa kuraator Tiina Konsen.
- Jätkame Teotugi preemia väljaandmist folkloorivaldkonna silmapaistvale tegijale (Kultuurkapitali toetusel) - preemia pälvis lõõtsamees ja pärimusmuusika sädeinimene Tarmo Noormaa.
- Tunnustame valdkonna eestvedajaid, esitades neid nominentidena erinevatele aastapreemiatele ja auhindadele üle Eesti.

TÖÖ LASTE JA NOORTEGA

1. CIOFF Eesti noortekoja töö koordineerimine, korraldamine ja noortekoja liikmete enesetäiendus.

Noortekoda koondab vabatahtlikke noori üle Eesti, kuid peamiselt Tallinnast, kelle eesmärgiks on tutvustada lastele ja noortele teadmisi pärimuskultuurist ning toetada järjepidevat folklooriliikumist. 2021.a õnnestus käivitada uus Noortekoja grupp, kes esimese asjana valmistasid ette VIP-santimise programmi. Loodame, et uus grupp tegutseb aktiivselt edasi.

2. CIOFFi rahvusvahelises võrgustikus noortetöö esindamine

CIOFF annab noorte pärimushariduslikule tegevusele rahvusvahelise mõõtme. Iga-aastaselt Maailmakongressil kohtuvad liikmesriigid, et arutada pärimuskultuuri olukorda riikides ning

ühiseid võimalusi vastavalt erinevate komisjonide ja tööühmade temaatikale. Maailmakongressil osalemine on hea võimalus saada kogemus rahvusvahelisel tasemel ning anda ülevaade Eestis toimivatest pärimuskultuuri õpetamise parimatest näidetest ja meetoditest, sealhulgas ja eelkõige lastele ning noortele suunatud tegevustest. Maailmakongressil toimub alati ka eraldi noortekogude esindajate ja noortekodade liikmete koosolekud, samuti osalevad kõik noored kongressi üldkogu koosolekutel ning samuti tööühmades või töögruppides, kui nad on sinna määratud.

Sektori kohtumine kevadel jäi ära, kuid saime ühe Noortekoja liikme, Eva-Liisa Sepa kaasata endaga maailmakongressile Ungarisse.

VÄHEMUSRAHVUSTE TÖÖRÜHMA TEGEVUSED

Eesti Folkloorinõukogu 2014. aastal loodud vähemusrahvuste tööühm lähtub oma tegevuses valdkondlikust arengukavast „Sidus Eesti 2030“. Tööühma tegevuse eesmärgiks on innustada ja võimaldada vähemusrahvustel suhtlemist eesti keeles ja eesti kultuuris, kaasata tegevustesse laiemat sihtrühma ja pereliikmeid, eriti lapsi ja noori; teha teavitustööd vähemusrahvuste seltside võrgustikust uussisserändajate hulgas.

Traditsiooniline iga-aastane vähemusrahvuste kultuurivahetusprogramm "**Kultuuriruumi rikkus**" toimus sel aastal juba kaheteistkümnendat korda. 2020. aasta sügisel pandeemiapiirangute tõttu me ei saanud planeeritud üritusi korraldada ja väljasõit oli lükatud 2021.a suve algusesse. Seekord käisime Peipsi järve ääres vanausuliste juures, kuhu jõuab igal aastal üha enam turiste, kuid palju harvem saab kohtuda külalisi, kes ise kostitavad kohalikke elanikke rikkaliku kultuuriprogrammiga. Kohapeal tutvusime pomoorlaste, fedossejevlaste ning "endiste vanausuliste" kultuuriga ning külastasime erinevaid vanausuliste külasid ja palvemaju.

Esimesel päeval (05.06) külastasime Mustvee vanausuliste muuseumi, kõrvalseisvat Mustvee Halastuse ja Püha Kolmainsuse Ühisusu kirikut ja Mustvee Vanausuliste kirikut. Korraldasime "Mari tikandi" töötoa Mustvee kultuurikeskuses. Kell 17.00 toimus kontsert, mille raames esines kohalik ansambel "Rodnik" ja meie grupp: rannarootslased, baškiirid, lätlased ja marid. Peale kontserdi toimus ühine Peipsimaa kalasupi söömine ning toimusid ka toidutöötoad: tatari pirukate ja mari vareenikute valmistamine.

Teisel päeval (6.06) külastasime Raja küla palvemaja, mille 1902.a ümberehituse suurimaks eestvedajaks ja suurannetajaks oli maailmas tuntud ikoonimaali koolkonna rajaja Gavriil Frolov.

Peale seda jõudsimme külastada liivakivipaljandi Kallaste linnas ja edasi liikusime Kolkjas asuvasse Peipsimaa külastuskeskusesse, kus asub Eesti Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühingu juhi Pavel Varuninil töökoda. Seal osalesime pakutrüki õpitoas, külastasime Siguri muuseumi ja käisime ekskursioonil. Reisi mitmekesistamiseks külastasime Varnjas asuvat Voronja galeriit – vanas kalurimaja paadikuuris paiknevat kaasaegse kunsti galeriid, kus korraldasime ka kontserdi.

Juba mitu aastat on olnud plaan korraldada pilootprojektina **vähemusrahvuste noortelaager**. 2020.a INSA korraldatud katuseorganisatsioonide koostööpäevakul võitis meie idee ühe kolmest projektitoetusest ja laager toimus 2021.a juunis. Laagripaigaks oli Mõniste Rahvamaja ja Mõniste (Kuutsi) kool. Eesmärgiks on pakkuda noortele platvormi omakultuuri tutvustamiseks ning sellega tegelemise toetamiseks.

Esindatud oli eri rahvusest juurtega noori: valgevene, armeenia, lesgiini, vene, korea, kreeka, ungari, rootsi, mari, eesti. Päevasel ajal toimusid õpitoad ning õhtuti harivad tegevused, kus osalejad ise said võimaluse tutvustada teineteisele oma rahva pärimuskultuuri – esimesel ja teisel õhtul toimusid pärimustantsude õpitoad, mida viisid läbi noored ise.

Laagri õpetajateks olid: Evar Riitsaar (Setumaa hõbesapp ja ehtekunstnik), Natalja Lill (marilannast moekunstnik) ja Edina Csüllög (ungarlannast režissöör ja produtsent). Laagri ööpäevaringsed kasvatajad olid Merill Mägi ning Aleksander Arabkin, kes sisustasid õpitubadest ülejääva aja erinevate mängude ja tegevustega.

Laager tõi kokku erineva kultuuritaustaga noored, kes said tunda õppida teineteise päritolumaa pärimuskultuuri. Õpiti oma kätega valmitama esemeid, mille inspiratsiooniallikaks on nende oma rahvus. Grupitöödena valmisid lühifilmid, kus igaüks leidis endale jõukohase ameti kas stsenaaristi, režissööri, operaatori, monteerija või helindajana. Osaleti väga inspireerivate ning tõeliste meistrite õpitubades. Leiti uusi sõpru ja mõttekaaslasi. Leiti julgustust pärimuskultuuriga tegelemiseks, mis omakorda aitab kaasa selle populaarsuse levikule.

Ravimtaimede koolitus "Ravimtaimed ja maitsetaimed" oli jätkukoolitus eelnevatel aastatel läbiviidud koolitustele ""Ravimtaimed"" (2019) ja ""Ravimtaimede maagiline vägi"" (2020). Koolituse läbiviijaks on Natalja Jampolskaja - tuntud vene traditsioonide tundja ja edasiandja. Ta juhatab Haapsalus Vene Rahvakultuurikeskust Bereginja, kus ta õpetab nii käsitööd, muusikat kui ka vene rahvatraditsioone. N. Jampolskaja on ka folklooriansambel Bõliina üks eestvedajaid. Kahepäevane koolitus toimus kauni Navesti jõe kaldal asuvas Energia talus, mis on suurim ökoloogiliste ravimtaimede kasvatamise ja töötlemisega tegelev ettevõtte Eestis. Koolitusel

tutvustamisega vabas looduses ja koduõuel kasvavate maitsetaimede, nende omaduste ning tarvitamisvõimalustega. Saime teada:

- mis on maitsetaimed, vürtsid, milline on nende ajalugu, omadused ja kasutusvõimalused;
- maitsetaimede, vürtside kasutamisest toiduvalmistamisel ja meditsiinis;
- tee, salatikastmete, tinktuuride, salvide, lõhnavate õlide valmistamisest ja säilitamisest; - praktilisi nõuandeid maitsetaimede kasvatamisel;
- jaanipäevakommetest vene rahvakalendris ja jaanipäeva piruka küpsetamisest.

Lisaks koolitusprogrammile saime osa Energia talu ekskursioonist lõhnavatel ravimtaimede õppe- ja terviseradadel ning lõõgastusime saunakeskuses ja ürdi-mullivannis.

Taaskord korraldasime koostöös Tallinna Rahvaülikooliga **Rahvuste päevi**. Toimusid kaks näitust: Karoliina Kreintaali soome-ugri teemaline fotonäitus "Tundeküllased külaskäigud maailma serva" ja Tetjana Ivuškina näitus "Tikitud Ukraina käterätikud". Lisaks 22.09 kell 17.30 – 19.00 Pelgulinna majas (Telliskivi 56) dokfilmi linastus "Kadoi Alexandrova 120", millele järgnes filmi autorite kommentaar virtuaalsilla vahendusel. Õhtu lõpetas Janika Orase isuri laulude töötuba.

24.09 toimus Palestiina tänavatoidu töötuba, Südalinna majas (Estonia pst 5a) ja 25.09 Pelgulinna majas (Telliskivi 56) Ukraina päev kell 12-17, mille raames toimusid Tetjana Ivuškina motanka nukkude töötuba, Hanna Dovha Põsanka munade värvimise töötuba, Polina Tšerkassova ukraina muinasjuttude hommik ning Svjata Vatra ja Žurba kontsert.

Septembris toimus taaskord **Eestimaa Rahvuste Foorum** koostöös Eestimaa Rahvuste Ühendusega. Eestimaa Rahvuste XXXIII Foorum tõi kokku erinevate rahvuste esindajaid ja integratsiooni panustajaid üle Eesti. Päeva jooksul kuulsime erinevaid ettekandeid ja kogemusi tööst laste ja noortega. Järelkasv on väljakutse, millega seisavad silmitsi kõik organisatsioonid. Hea oli kuulda kuidas erinevatel inimestel ja organisatsioonidel on see väljakutse õnnestunud. Ettekanded olid inspireerivad ja tagasiside küllastajate poolt oli igati positiivne.

Foorumit alustas Hagi Šein rääkides kuidas kunagi sai Eestimaa Rahvuste Ühendus loodud ja mis olid selle algsed eesmärgid. Hagi ettekanne oli väga südamlik ja tõi esile väga hästi selle aja aateid ja kuidas 90ndate oludes oli väga keeruline taolise organisastiooni loomist ette võtta.

Piret Hartman tegi põhjaliku ülevaate "Kultuur 2030" ja "Sidus Eesti 2022- 2030" arengukavadest ning milline on noorte roll uute arengukavade valguses.

Raisa Tossavainen tutvustas kuidas tegutsevad nad Soome-Vene Seltsiga ja jagas kogemusi pandeemia valguses.

Pavel Varunin jagas vanausuliste laste töö kogemusi - mis on olnud väljakutsed ja kuidas nemad noori oma tegevustesse kaasavad säilitades nende kultuurilist omapära.

Edasi kuulsime kolme INSA toetatud lastele ja noortele suunatud integratsiooniprojekti lugu - Etnochallenge, Noorte pärimuslaager ja Etnobuss. Jagati kuidas projektid õnnestusid ning mis on kogemused, mida soovitakse kaasa võtta. Järgnes ka väikene arutelu kuidas teha projekte ja leida ideid, mis oleksid noortele huvitavad ja anda ka neile võimalus ideid genereerida ja tegevusi läbi viia.

Viimasena kuulasime kolme ettekannet pühapäevakoolidest (Aserbaidžani, Ukraina ja Vene), kuidas nemad noori osalema kutsuvad, millised tegevused on olnud ja kuidas on tegevus pandeemia ajal jätkunud. Ettekannetele järgnes taas arutelu.

Foorumi lõpus allkirjastasime kõikide osalejatega ühisdeklaratsiooni, et kõik seltsid on valmis panustama järelkasvu.

Tagasiside foorumile oli igati positiivne - teemat peeti väga oluliseks.

Lisaks 2021:

- Rahvakalendri tähtpäevade videod:

Natalia Ermakov - Esivanemate kultus ersade traditsioonis: https://www.youtube.com/watch?v=zt0_m9EBwjo

Marju Kõivupuu - Hingede ajast, hingede kuul: <https://www.youtube.com/watch?v=t6HcP46WLA>

Iraida Zahharova - Tšuvašside hingedeaja traditsioonid: <https://www.youtube.com/watch?v=dtvt87odu2Y>

- “Kuldsed käed” käsitöö- ja toidukoolitused - Natalja Lille töötuba "Mari tikand", Laura Šmideberga ja Kristi Pumbo töötuba ja loeng “Vastlapäev-naistepäev”, Tetjana Ivuškina töötuba "Ukraina nukk Motanka", Cristina de la Cruze toidu töötuba "Mehiko toidukoolitus", Elena Kirti töötuba "Udmurdi kaelaehe Monisto" ja Mamukel Gorelašvili toidu töötuba "Gruusia toit".

- Osalemine “Hakkame Santima!” videolavastuses

- vähemusrahvuste traditsioone tutvustavad artiklid: Ukraina vastlapäeva artikkel (Tetjana Ivuškina), rannarootslaste lihavõttepühade artikkel (Lydia Kalda) ja artikkel vene ja eesti rahvamängudest (Ekaterina Soorsk)

- osalesime soome-ugri kultuurpealinna üritustel.

RAHVAKANDLE TÖÖRÜHM

Rahvakandle tööühma uueks fookuseks on vanameistrite mängustiilide tutvustamine.

Nii toimus 10.06 Virumaa kandlepäev. Toimus kolm töötuba - Tuule Kann tutvustas kahes grupis vastavalt kannelde häälestusele Virumaa mängijaid ja nende tehnikaid, eesotsas Kadrina lähedalt pärit omaaegset rahvapillivirtuoosi Kandle-Jussi (Johannes Rosenstrauch 24.02.1891 - 30.08.1958, kelle sünnist möödub 24.veebruail 130 aastat), kauaaegset kandleõpetajat Tatjana Tallermad (23.01.1938 - 19.12.2019), Viru-Jaagupist pärit kandlemeister Walter Raudkivi (8.10.1902 - 14.08.1980) ja lisaks tutvustas Tuule ka kohalikku mängustiili nn tikuga mängu (mida viljeles Igor Tõnuristi (11.02.1947 - 9.01.2021) vanaisa). Mõlemas töötoas osales ligi 20 mängijat. Teise töötoa läbiviija oli Mari Kalkun, kes rääkis enda pärimusmuusiku teest ja tööst ja siis õpiti kõik koos ära üks lugu Mari Kalkuni repertuaarist - "Mõtsavele mäng".

Õhtu lõpetuseks toimus Mari Kalkuni kontsert.

Tagasiside oli igati positiivne nii õpilaste kui õpetajate poolt. Olid rõõmsad, et löime kohtumisruumi, kus said kokku paljud Virumaa kandleõpilased ja õpetajad ning kõik kinnitasid, et töötoad ja kontsert olid väga inspireerivad. Loodame, et antud üritus andis tõuke, et nüüd tuntakse rohkem huvi kohalike kandlemängutehnikate kohta ja on soovi ka edaspidigi ühiselt kokku tulla.

14. ja 15.08 toimusid Ahunapalu ja Järvelja kandlepäevad. Selle raames toimusid proovid, loengud, matkad seoses Aksel Tähnase ja teiste kandlemängijatega. Osalejaid oli üle 20 inimese. Lisaks toimusid kaks kontserti, mille peaesinejad olid Juhan Uppin, Martin Arak, lisaks ka Tartumaa kandlemehed Osvald Pähno, Kalle Vassila, ans Tuulekandled Tuule Kanni eestvedamisel, perekond Traks Ahunapalust jpt. Samuti laulis ja rääkis lugusid Hendrik Relve. Kõik toimus Ene Runteli eestvedamisel.

VÄLISSUHTLUS

Eesti Folkloorinõukogu jätkab tööd CIOFFi võrgustikus.

Juulis toimus suurfestival Folkloriada Venemaal, Baškiirias. Eestist osalesid Vigala Folklooriselts Kiitsharakad ja Tallinna Seto leelokoor Siidisõsarõ, lisaks CIOFFi kultuurikomisjoni esinaine,

Folkloorinõukogu tegevjuht ja delegatsiooni juht Monika Tomingas ning Hõimupäevade peakorraldaja, Fenno-Ugria direktor ja delegaat Viia-Kadi Raudalainen.

Folkloriadal osales ligi 2000 inimest ligi 40st riigist ja rõõm, et Eesti oli esindatud ja seda mitmekülgse etteastega. Kiitsharakad ja Siidisõsarõ ühendasid oma programmid ühtseks meeleolukaks tervikuks.

Monika korraldas kohapeal ka maskide näitust, mille raames sai tutvuda erinevate maade maskide, maskitraditsioonide fotodega ja videodega, mis tutvustasid maskide valmistamist või näitasid, kuidas neid esinedes kasutatakse.

10 päeva jooksul toimus arvukalt esinemisi, suurejoonelised ava- ja lõpukontserdid (avakontsert: https://www.youtube.com/watch?v=PfYYLnQOp_o), kohapealse kultuuriga tutvumine, käsitöölaadad, avarongkäik, Guineste rekordi sooritus ja palju muud.

Detailsemat ülevaadet festivalist saab lugeda Kiitsharakate liikme, käsitöölise Astra Põlma Eesti Folkloorinõukogu kuukirjas avaldatud reisikirjast: <https://folkloorinoukogu.ee/uudised/reisikiri-kiitsharakad-ja-siidisosaro-folkloriadal/>

Kevadine võrgustiku kohtumine Hollandis jäi sel aastal ära, kuid lükkus edasi järgmisesse aastasse.

7.-13. novembril toimus iga-aastane kongress Ungaris. See oli üle kahe aasta esimene füüsiline kohtumine, sest tulenevalt oludest on vahepeelsel ajal koosolekuid korraldatud vaid veebivahendusel. Kongressil tähistati muu hulgas ka CIOFFi 50. sünnipäeva.

Millised mõtted ja ideed kongressilt kaasa võtsime?

- Kultuurikomisjon on asunud koguma parimaid praktikaid, kuidas on pandeemia ajal vaimset kultuuripärandit õpetatud ja edasi antud ning kuidas on toimunud festivalid. Kongressil osalenud maad avaldasid soovi, et CIOFF koolitaks enam oma liikmeid ja soodustaks senisest enam parimate praktikate jagamist oma liikmete vahel. Järgmise aasta märtsis ja aprillis toimuvadki kolm kogemuste jagamise päeva, kõik eri keeltes (inglise, prantsuse ja hispaania).

Mitmeid häid näiteid sai kuulda ka juba kongressi ajal. Kanadas toimuva Folklorama festivali korraldajad selgitasid, kuidas nad jätkasid pandeemia ajal Kanadas elavate vähemusrahvuste kultuuride tutvustamist: käsitööd müüdi koostöös kohalike poodidega, restoranid pakkusid erinevaid rahvustoite, oli võimalik tellida endale koju rühm oma pärimust tutvustama jne. Videoid nende tänavusest virtuaalfestivalist on võimalik järelvaadata.

- CIOFFi Ladina-Ameerika noored tutvustasid enda tehtud videoid, kus nad on lavastanud erinevate maade müüte ja legende ning tutvustavad erinevaid maisist tehtud rahvustoite. <https://www.youtube.com/c/Ra%C3%ADcesCulturalesCIOFFJuvenilALyC>

- Kongressil tehti ülevaade juulis maailma suurimal folkloorifestivalil Folkloriada toimunust ja kuulutati välja 2023. aastal toimuv esimene Laste Folkloriada Venemaal Baškiirias. Laste Folkloriadal saavad osaled rühmad, mille liikmed on kuni 14-aastased. Täpsem info osalemise kohta saabub järgmisel aastal ning siis saame kuulutada välja konkursi festivalile folkloorirühma leidmiseks.

- Kinnitati uus CIOFFi visioon ja strateegia. Strateegiast tulenevalt hakatakse minema üle uutele folkloorikavade määratlustele. Siiani on kasutatud järgmisi tähti ja märksõnu: A - autentne, E - seatud ja töödeldud ning S - folkloorielementidel põhinev autorilooming. Nüüd tuleb põhimõtteline muutus ja kasutatakse kahte mõistet: *heritage* ja *patrimony*. Mõistete muutus tuleneb soovist ühtlustada süsteemi UNESCOga ning ärgitamaks folkloorirühmi tegelema enam eheda pärimusega. *Heritage* alla jääb meil seni kasutuses olnud autentne pärimus, sh taaselustatud ja väljaspool folkloori loomulikku keskkonda esitatud. *Patrimony* hõlmab kõiki nähtusi, mis on paikkondades tunnustatud vaimse pärandina. Täpsemad eestikeelsed sõnastused on väljatöötamisel ning leiavad tutvustamist lähiaastatel.

Eestit esindasid kongressil Folkloorinõukogu juhatuse esimees ja Eesti delegaat Lauri Õunapuu, Folkloorinõukogu tegevjuht, CIOFFi nõukogu liige ja kultuurikomisjoni esinaine Monika Tomingas ning Folkloorinõukogu noortekoja liige ja Eesti esindaja CIOFFi noorte kohtumisel Eva-Liisa Sepp.

Eesti Folkloorinõukogu korraldab aastal 2024 CIOFFi Põhja- ja Kesk-Euroopa sektori kohtumise Eestis. CIOFFi kohtumise Eestisse toomine aitab kaasa võrgustiku ja selle põhimõtete laiemale tuntusele Eestis ning tutvustada väljapoole Eesti folklooriliikumist ja kultuuripoliitikat.

2020.a. tähistas CIOFF 50. juubelit ja selle puhul korraldatakse virtuaalset töötubade päeva "Folklore at Distance". Sel aastal tegid kõik riigid tantsude töötube. Eesti töötoa viis läbi Rahvakunstiselts Leigarid. Kõiki videosid saab vaadata siit: https://www.youtube.com/channel/UCXS1fza_Wsp-PjE-LUvs30Q/videos.

MUUD TEGEVUSED

- Jätkasime kuukirjade väljaandmist ja pärimuskultuuri alase teabe jagamist Eesti Folkloorinõukogu sotsiaalmeediakanalites (aktiivsem tegevus ka Instagramis (Folkloorinõukogu, Hakkame santima ja Baltica lehtedel). 10 korda aastast andsime välja EFN kuukirju (<https://folkloorinoukogu.ee/2021-aasta-kuukirjad/>) ja 2 korda ilmus ka “Hakkame santima!” kuukiri (<https://hakkamesantima.ee/uudiskiri/>).
- Esmakordselt ilmub ka 2021.a parimate palade kogumik, kuhu oleme koondanud huvitavamad artiklid ja videod, mis annavad ülevaate meie tegemistest. Avalikustame selle 2022.a märtsis: <https://folkloor.wixsite.com/aastaraamat-2021>
- Kirjutasime lõputus koguses taotlusi ja aruandeid. Kultuurkapitalile 42 projektitaotlust, lisaks 19 juubelitoetustaotlust ja esitasime 12 tunnustuspreemiat. Lisaks 7 taotlust Eesti Rahvakultuuri Keskusele, 3 taotlust Integratsiooni Sihtasutusele ja 4 taotlust Tallinna linnale. Samuti esitasime erinevaid valdkonna tegijaid erinevatele preemiatele.